

BLANCA D'ANJOU

Esposa de Jaume II el Just i reina de Catalunya

— Jo Blanca d'Anjou vaig ser filla de Carles II d'Anjou, rei de Nàpols, anomenat el Coix i de Maria, filla del rei Esteve V d'Hongria. De la meva vida anterior al meu casament no se'n sap res pràcticament, fins que no els vaig interessar com a moneda de canvi. Fins i tot, ni és segura la meva data de naixement. Probablement sóc dels voltants de l'any 1283. Vaig entrar en escena quan el meu pare em va bescanviar pels meus tres germans. El meu pare havia quedat presoner a Cefalú per Roger de Llúria. Va renunciar a Sicília, en favor de Jaume d'Aragó, fill de Pere el Gran, a canvi de la seva llibertat. Quan jo vaig fer 12 anys, el 1295, es van començar els preparatius per al meu casament amb Jaume II a canvi dels meus tres germans que feia 12 anys que eren hostes a Catalunya.

— Jo Jaume II, vaig sortir en direcció cap a Figueres, amb els tres germans de Blanca, per lliurar-los al seu pare abans del casament que havia de tenir lloc a Montpeller. Abans, però, vaig haver de resoldre un problema. Jo havia contret matrimoni amb la princesa castellana Isabel filla del rei Sanç IV de Castella i em calia l'anul·lació, que vaig demanar per consanguinitat. Se'm va concedir pocs mesos abans del viatge.

— Així jo em vaig convertir en segell de pau. Les noces reials es van celebrar a Santa Maria de Vilabertran el 29 d'octubre de 1295. Jaume ja tenia vint-i-set anys, quinze més que jo. Va ser un matrimoni clarament de conveniència però, tot i la diferència d'edat, mentre va durar, va ser plenament satisfactori tant per a Jaume com per a mi. Tot i estar sotmesos a una vida itinerant, gairebé sempre varem estar junts.

— La reina m'acompanyava, normalment durant els viatges pel meu reialme. Això significava que la reina havia de plantar casa, és a dir: fer instal·lacions provisionals de la cort per romandre-hi pocs dies o bé una llarga temporada.

— Em calia, doncs, utilitzar llits plegables, que es muntaven en sales espaioses, degudament aïllats i separats per cortinatges i tapisseries, amb gran aparell de coixins i robes. Havien de ser espais luxosos propis de la reialesa. Tot l'utilatge era transportat a lloms d'atzembles. Les instal·lacions, per poder tenir tinell encara precisaven d'una major cerimònia i un major embalum d'atuell de tota mena. Tenir tinell volia dir tenir celebració de dies de cerimoniosos. Volia dir més audiències, més recepcions, més banquets amb representacions escèniques, organitzar torneigs, llogar joglars... El tinell comportava l'agençament d'una gran sala amb mobles, canelobres i altres lluminàries, vaixel·la d'argent, parament de tapissos, de mantells... I per al seu muntatge es necessitava molt de personal.

— La meva reina, Blanca, va tenir una vida molt agitada amb tants viatges i quasi en constant estat de gestació. En catorze anys em va donar deu fills i va arriscar molt la seva vida.

— A més, si els viatges i els constants embarassos m'ho permetien, m'encantava anar de caça.

— I va ser per a mi, una bona col·laboradora en alguns afers d'inqüestionable transcendència política. La primavera de 1296 em va acompanyar a Múrcia. Ja estava

embarassada.

— El 29 de setembre d'aquest mateix any, naixia a València el nostre primogènit, l'infant Jaume. Només tenia tretze anys! Després varem emprendre viatge cap a Roma perquè el papa Bonifaci VIII ens dispensés el parentiu existent entre nosaltres dos per poder legitimar el fill ja nascut.

— Però el papa no ens va signar la butlla fins el 29 de febrer de 1297. Llavors, varem tornar cap a Catalunya.

— Aleshores vaig donar a llum a la nostra filla Maria.

— I jo estava preparant una expedició a Sicília on el meu germà Frederic s'hi havia proclamat rei. Blanca també m'hi va acompanyar i ens varem instal·lar al nou castell de Nàpols cap a finals de 1299.

— I just en aquest castell va néixer el nostre tercer fill: Alfons, el futur rei dels catalans. L'abril del 1300 naixia una altra nena: la princesa Constança (que més tard va ser promesa amb don Juan Manuel (famós cortesà de Castella). Entre el maig i l'agost del 1301, estava a la cort de Lleida on el nostre fill primogènit va ser declarat successor a la corona. Dins del mateix any, nasqué el cinquè fill: el príncep Joan. A començaments del 1302, estava greument malalta per raó d'un nou embaràs. Vaig ser atesa pel famós metge Arnau de Vilanova. El part va ser prematur i doble, nasqueren dues noies bessones: Isabel i Blanca.

— A la primavera de 1303 em vaig preocupar per establir la pau amb Castella per poder fixar la línia fronterera amb Múrcia. Un dels meus intents va ser el tracte de casament de la meva filla Constança amb Don Juan Manuel però, es va haver d'ajornar fins vuit anys més tard. L'altre intent va ser quan ens varem reunir a Tاراçona, les corts reials de Catalunya, Castella i Portugal, i Blanca i jo varem concertar el casament del nostre hereu, de nom també Jaume, amb Elionor de Castella, filla de Ferran IV de Castella. El 17 d'agost de 1303 varem signar la pau amb la penyora del casament.

— El meu marit estava tan content que va fer nombrosos regals tant a la seva futura família castellana com a tota la nostra. A mi em va regalar regalà, a part d'unes brides de seda, una corona d'or de nou peces en les quals hi havia incrustats sis robins grans i setze de petits, dos safirs grans i dotze de petits, vuit perles grans i, tota ella, adornada amb perles petites i cent quatre balaix petits.

— El 1306 Blanca va donar a llum el nostre vuitè fill: l'infant Pere. I al març varem haver de lliurar la nostra filla Constança, que tot just tenia cinc anys, al seu promès Juan Manuel, el qual s'havia compromès a educar-la al seu castell de Villena en vistes al seu futur matrimoni. S'havien de casar quan la infanta tingués els tretze anys. Per a la seva mare va ser molt dur.

— El novembre del mateix any vaig viatjar a Santes Creus i vaig quedar tan impressionada amb el monestir que, a partir de llavors, em vaig dedicar a afavorir-lo i vaig expressar la meva voluntat de ser-hi enterrada. Després em vaig preocupar del casament de la nostra filla Maria que ja tenia nou anys. Vaig fer tràmits amb la cort francesa però, no arribaren a bon port. També vaig fer una llarga carta al papa, sol·licitant l'abadia de Montaragó per al nostre fill Joan.

— A la primavera de 1307, li vaig regalar a Blanca el Palau Reial de València. A partir d'aquest moment, Blanca va gastar importants quantitats de les seves pròpies rendes per millorar-lo i embellir-lo. El va refer espectacularment.

— El 1308 hi vaig fer una estada llarga per culpa d'un dificultosíssim embaràs. I el 3 de maig de 1309, vaig infantar un altre noi: Ramon Berenguer.

— Però, ella va córrer risc de mort. Estava molt malalta i, a més a més va rebre la notícia de la mort del seu pare Carles II de Nàpols. Ningú no esperava que se'n pogués sortir. Ella ja havia dictat testament i havia fet quantiosos llegats a diferents ordes religioses, als captius, als pobres, als malalts i a les donzelles sense maridar. També va disposar en favor dels seus fills i jo, el rei, vaig acceptar totes les clàusules del seu document.

— Em vaig refer una mica i encara vaig poder acompanyar el meu marit a Almeria en una missió de guerra ofensiva. Vaig quedar novament embarassada i el 13 d'octubre de 1310 vaig donar a llum per desena vegada. Nasqué la infanta Violant. El part va ser molt dur.

— Blanca es va morir de part. Em deixava deu fills. El més gran tenia catorze anys. Cinc anys més tard em vaig tornar a casar: primer amb Maria de Xipre que no em va donar fills i, després, set anys més tard, amb Elisenda de Montcada.

Blanca va morir als vint-i-set anys. El seu òbit va ser comunicat a totes les corts reials europees. El seu cos va ser primerament dipositat al monestir de Sant Francesc de Barcelona, tot esperant el mausoleu que Jaume II li manà construir a Santes Creus, on hi va ser traslladada la tardor de 1315. i hi va ser honoríficament enterrada.